

ایران آذربایجان ملی حکومتینین کند تصرفاتی سیاستی و تدبیرلری

ایران آذربایجانی اھالیسینین بنشدہ دورد حصہ سیندن چوخو کند دە یاشاییر. اھالینین شہرلرده یاشایان قالان حصہ سینین مہم بیر قسمتی دە بلاواسطہ تورپاغا باغلیدیر، باغچیلیق، بستانچیلیقلا کنچینیر. بورادا صنایع چوخ گنری دە دیر و مملکتین حیاتیندا اساس رول اوینایا بیلیمیر. اونا گۆرہ دە کند تصرفاتی مسئلہ سی ایران آذربایجانی خلقینین حیاتیندا مہم بیر یئر توتور.

آذربایجانین اولدوقجا مثبت و زنگین تورپاقلاری، بول سویو، معتدل اقلیمی کند تصرفاتینین گلیرلی بیر منبع اولماسینی تأمین نتمیشدیر. ایران آذربایجانی کندلرینین ینتیشدیر دیگی بول تاخیل، میوہ، بسلہ دیکلری مال-قارانین محصولو نہ اینکہ خلقین احتیاجینی تأمین ندر، حتی آذربایجان تھران و اونون باشقا ولایتلری ایچون دە بیر آدوقہ منبعی رولونو اویناییر.

بورانین کند تصرفاتی محصوللاری (بوغدا، توتون، کیشمیش، قوری میوہ، دە ری، یون، گۆن و سایرہ) ایرانین خارجی تجارتینین اساسینی تشکیل ندر. بو سببندیر کہ، ایراندا اقالیق نتمیش سلالہ لر، خصوصیلہ رضاشاہ حکومتی، ایران آذربایجانی کند تصرفاتینی نوزو ایچون اساس گلیر منبعی نتمگہ چالیشمیش و آذربایجان کندلیرینین فداکار امگی و تورپاغین برکتی سایہ سیندہ بول و اوجوز محصول الدہ نتمیشدیر. لاکن ایران حکومتی بورادا کند تصرفاتینین انکشافی ایچون ہنچ بیر ایش گۆرمہ میشدی. بیرجہ اونو دنمک کفایتدیر کہ، ایران آذربایجانی کندلیلری نہ اینکہ قومباین و تراکتورون نہ اولدوغونو بیلیمیرلر، بورادا حتی ان عادی کند تصرفاتی آلتی ساییلان دمیر مالا، دمیر کوتان بنلہ ایشلہ دیلمیر. توپراق گویرہ لنمیر، بستانچیلیق و

مالدارلیق ساحه لرینده ده هنج بیر یینی اصول تطبیق ندیلیمیر. مال- قارایا بایطارلیق کمگی گؤسترلیمیردی. کند تصرفاتیندا یگانه مهم آلت آعاج خیش ایدی. قوشقو قوه سی اولراق آنجاق نوکوزدن استفاده ندیلیردی. "آذربایجان" غزیتی ۹۶نجی نمره سینده بو خصوصدا بئله یازیر:

(بیزیم نولکه میزده فلاحتین اصولو آیدیندیر. واقعاً انسان اوتانیر دنسین که، ایندیکی دنیادا بورادا نوح ایامیندان قالمیش خیش، گاوآهن و نوکوزله ینر سورورلر. کندلیرین طرز حیاتلاری انسانلیغا لایق اولان بیر وضعیتده دگیل. تهران حکومتی مسنوللاری خلقلری گنریده و استعمار حاضر بیر وضعیتده سالماق ایچون آدم عصریندن میراث قالان فلاحت سیستمیندن ال چکمیر.)

تهرانین مستمله که یه چنوریمیش اولدوغو ایران آذربایجانی کند تصرفاتیندا سو مسنله سی ده خصوصی اهمیته مالکدیر. منشه لرین آزیغی (حتی یوخلوغو) بورادا قوراخلیغا سبب اولور و اکین ینرلری، باغلار حتی اوزوملوکلر همیشه سواریلماق طلب ندیر. بورادا سو حیات منبعلدیر.

آذربایجانین همیشه باشی قارلی ساوالان، سهند و باشقا داغلاریندان، مختلف استقامتله آخان "قیزیل نوزه ن"، "قاراسو"، (جنوبدا و شمالدا) "آجی چای"، "قوتور چای"، "آغ چای" کیمی چایلار و آراز نهری بورانین کند تصرفاتیندا حل ندیجی روللار اویناییر. بو چایلارین آخدیغی وادیلرده گوزه ل باغلار، زمیلر، پامبیق و چوغوندور تارلالاری واردیر. بونا باخمییاراق سوارما ایشی چوخ ابتدانی و چوخ بریاد شکلده دیر.

کند تصرفاتینین گنریده قالماسینی و کندلیرین آجیناجاقلی وضعیتده یاشاماسینین مهم سببلریندن بیری و بلکه ده اساسیسی تورپاق اوزرینده حاکمیت، تورپاقدان استفاده شرطلرینین اولدوقجا آغیر اولماسی و ونرگیلرین آغیرلیغی ایدی. تکجه اونو دنمک اولار که، قیزیل نوزه ن چایندا و اونون قوللاریندان سوآلان زنگین و منبت زنجان محالی تورپاقلارینین بویوک بیر قسمتینه آنجاق بیر نفر بویوک مرتجع ملکدار

آقاییق ندیردی. تهران مرتجع حکومتیندن بلاواسطه کمک آلان و اونون مستبد اصوللارینا آرخالانان آذربایجان خلقینین بو دشمنی، غصب نتمیش اولدوغو بو تورپاقلاردا ایشله ین کندیلیری مجبور ندیردی که، محصولون بنشده دؤرد حصه سینی اونا وئرسینلر.

تورپاغین مهم بیر حصه سی ده رضاشاه و اونون ال آلتیلارینین، دولتین الینده ایدی. "خالصه" آدلانان دولت یئرلری تورپاغین ان منبت، ان بول سولو قسمتلری ایدی.

اورومیه و خوی کیمی بیر سیرا یئرلرده ده دولت و آیری ملکدارلار تورپاغین بیر قسمتی ده تاجرلر ده ساتمیشدیلار. بلاواسطه کندلییه مخصوص اولان ساحه، ایران آذربایجانی تورپاغینین آنجاق اون فایضینی تشکیل ندیردی.

ایران آذربایجانی کندستانیندا اوزون زماندان بری حکم سوره ن بو وضعیت نولکه ده آغیر بیر فلاکت، حیاتی یوخسوللوق و ایش سیزلیک ایچون منبع تشکیل ندیردی. مینلرجه آذربایجان کندلیسی بیر تیکه چؤره ک قازانماق ایچون قونشو نولکه لره و ایرانین بیر چوخ ولایتلرینه داغیلماغا مجبور اولوردو. بو گون تهراندا، ساری ده، اصفهاندا و سایر شهرلرده فابریقا و زاودلاردا، خالچا اعمالا تخانالاریندا، ایراندکی انگلیس نفت معدنلرینده، شیمشک کومور معدنلرینده و یول انشاآتیندا خیلی آذربایجان کندلیسی ایشلمگه مجبور دور.

ایران آذربایجانین نوزونده ده (تبریز، اورومیه، اردبیل و باشقا شهرلرده) بیر تیکه چؤرک دالیسینجا شهره آخیشان خیلی کندلی یه راست گلکم اولار. هنج ده تصادفی دگیلدر که، ایران آذربایجانیندا تشکیل ندیمیش آذربایجان دموکرات پارتیسینین و اونون رهبرلیگیله یارانمیش ملی حکومتین مرانامه و مراجعتامه لرینده کند تصرفاتی مسئله سی مهم یئر توتور. ایستر پارتیتاین و ایسترسه حکومتین مرانامه سینده ایران آذربایجانی خلقینین رفاه و سعادتینین تورپاقلا باغلی اولدوغو مسئله سی چوخ دوزگون قویولموشدور. پارتیا و حکومت

ایران آذربایجان ملی حکومتینین کند تصرفاتی سیاستی و تدبیرلری

مملکتین انکشاف و ترقیسی ایچون ایلک نوبه ده تورپاقسیز کندلییه تورپاق و نریلمه سی، کندیلیرین آراسیندا ایش سیز لیگین آرادان قالدیریلماسی مسئله سینی بوگون تأخیره سالینماز وظیفه سی کیمی ایره لی سورموشدور.

بو شرفلی وظیفه نی ینرینه ینتیرمک ایچون ایران آذربایجانی ملی حکومتی بیر سیرا دوزگون تدبیرلره ال آتمالی ایدی. بورادا کند تصرفاتینین اساس جهتی تورپاق مسئله سی، اونون کندلییه و نریلمه سی مسئله سیدیر. بو ایره لی سورولور کن مهم بیر مسئله ده اورتایا چیخیردی. کندلییه تورپاق هانسی منبعدن و نریلمه لیدی؟

ایستر پارتیانین و ایستر ایسه حکومتین مرانامه سینده خصوصی مالکیتین توخونولمازلیغی تأمین ندیلیر. حکومت مرانامه سینین ۱۷نجی ماده سینده بو حقده ندیلیر: (آذربایجان ملی حکومتی مملکتینین بوتون ساحه لری ایچون خصوصی مالکیتی قبول ندیب مملکتین و خلق اقتصادیاتینین ترقیسینه و خلقین رفاه حالینا سبب اولو بیلن هر جور خصوصی اقداماتا کمک نده جکدیر).

مسئله بنله بیر شکله قویولور کن حکومت نه نتمه لیدی؟ تام دموکراسی اساسلار اوزرینده قورولان ملی حکومت بونون چاره سینی تاپماقدا چتینلیک چکمه دی. ملی حکومت کندلینی تورپاق صاحبی نتمک ایچون ایلک نوبه ده ایگی مهم منبعه مراجعه نتمه لی اولدو. خالصه (دولت) و دشمن عنصرلرینین تورپاقلارینا. هله ملی حکومت تشکیل ندیلمه میشدن اول آذربایجان دموکرات پارتیاسی ایران آذربایجانی خلقینین بیرلشمه و نوز حوققلاری اوغروندا مبارزه یه چاغیران مراجعتنامه سینده یازیلیمیشد: (دموکرات فرقه سینین عقیده سینه گوره خالصه ینرلی و آذربایجانی ترک ندیب قاچان و آذربایجان خلقینین زحمتکشلرینین محصولونو تهراندا و سایر شهرلرده مصرف نده ن اربابلارین ینرلی/ اگر اونلار تنزلیکله آذربایجانا قایتماسالار/ قید و شرطسیز اولاراق کندیلیرین اختیارینا و نریلمه لیدیر).

ایران آذربایجانی کندلیسینه نجات یولو گؤستره ن بو مراجعتنامه نین ایره لی سورولن ماده سینده ندیلیر: (ایش سیزلیگین قارشیسینی آلماق ایچون خالصه

ینرلرینی فوریتله تقسیم نتمک. همچنین آذربایجانلی ترک ندیب اونون خارجینده ملی مختاریتیمیز علیهینه تبلیغات آپارانلارین دا ینرلرینی ضبط ندیب کندیلیرین اختیارینا قویماق ایله ینرسیز کندیلیری آیفالاندیرمالیدیر.

بورادان گۆروندوگو کیمی ملی حکومت تورپاق مسئله سینی چوخ عادلانه بیر یول لا حل نتمگه چالیشیر. بو جدی مرانامه نین یئرینه ینتیریلمه سینه آرتیق باشلانمیشدیر. تهران حکومتی طرفیندن غصب ندیلیمیش "خالصه" ینرلری آذربایجان خلقینین مالی اعلان نتمیشدیر. ملی حکومت عین زماندا آذربایجانلین خارجینده یاشایان و نوز خلقی ایله هنج بیر علاقه سی اولمایان، سلاحلی قولدور دسته لری دوزه ندیب خلق حکومتینه قارشی چیخان ملکدارلارین توپراقلارینی ملی لشدیرمگه باشلانمیشدیر. بو ساحه ده گۆرولن ایلیک بویوک تدبیرلردن بیر زنجان ملکداری ذوالفقاری حقیقده ملی حکومتین چیخاردیغی قراردیر. یوخاریدا قید ننتدیگیمیز کیمی، ذوالفقاری بویوک بیر ملکداردیر. معلوم اولدوغو اوزره آذربایجاندا یاشایان ملکدارلارین چوخ بویوک اکثریتی نوز آنا یوردونا، ملتینه، اونون ناموس و شرف ایشینه، باشلادیغی مقدس مبارزه یه صادق اولاراق خلق ایله ال-اله ونریب ملی حکومتینی قوتلندیریر. حکومت بنله لرینه قارشی، مرانامه ده گۆستریلدیگی کیمی، حرکت ندیر. بنله آداملارین مالکیت حقی دولت طرفیندن مدافعه ندیلیر.

تورپاق صاحبلرینین چوخو حکومت و خلق ایشینه هر طرفلی یاردیم گۆستردیکلری بیر زماندا ذوالفقاریلر (... نوز فنودالیته سینی محافظه نتمک ایچون و خلقی قول حالیندا ساخلاماقدان نوتری ملی حکومتین علیهینه مسلح صورتده قیام ندیب مرتجع مرکزی حکومت ایله رابطه ساخالیب و قتل و غارت...)/ "آذربایجان" عزیتی. نمره ۹۰ / ال آتیرلار. ملی حکومت آذربایجان دموکرات پارتیاسینین و نوزونون مرانامه سینه صادق قالاراق ذوالفقاری حقیقده خصوص بیر قرار قبول نتمیشدیر. بو قراردا ملی حکومت ذوالفقارینی آذربایجان ملتینین دشمنی اعلان ندیر. همین قرارین ۳نچو ماده سینده دنیلیر:

۳- نوالفقارینین بوتون املاکسی و توپراغی ضبط اولونوب خلقین مالی اعلان ندیلین. ۴- ملی دولتین زنجان اداره لری نوالفقارینین توپراقلارینی کندلیلر آراسیندا بولمک ایشینه اقدام نئسین. بوباره ده خصوصی هینتئر دوزه لیدیب گذارشلر وئرسین.) /آذربایجان غزیتی/

ایران آذربایجان ملی حکومتینین باشچیسسی سید جعفر پیشه وری بو مناسبتله زنجان کندلیلرینه گوندردیگی خصوصی بیر مکتوبدا یازیر.

(آذربایجان ملی حکومتی خلقیمیزین و خصوصیه اکینچی و زحمتکشلرین زندگانلیغینی یاخشی بیر صورتده تأمین نتمک ایچون بویوک نقشه لر و جدی تدبیرلر گوتوروب و گوتورمکده دیر. ملی دولت چالیشاجاق معارف، صحیه، ایش و چوره ک هامی ایچون فراهم اولسون. هر کس چکدیگی زحمت مقابلینده اجر و مزد آپارسین. آرتیق پول وئرلمه یه چک که، خلقیمیزین زحمتینین بهره سینی بعضی طفیلی صفت شخصلر آپاریب آذربایجانین خارجینده عیش و نوش نتمکله ملتیمیزین آزادلیغی علیهینه تبلیغات و تحریکات نله سین.)

کندلیلری توپراق ایله تأمین نتمک ایچون ملی حکومتین بیر تدبیری ده خلقه و ملی دولتیه صادق اولان ملکدار تورپاقلارینین بیر قسمنی، هر ایکسی طرف ایچون الوئرشلی بیر قیمتله، اونلاردان آلیب کندلیلره وئریمک و کندلیلر طرفیندن استفاده ندیله چک تورپاق بهره سینی ملکدار و کندلی آراسیندا عادلانه بولمکدیر. اگر بو وقته قدر موجود قانونلارا گوره ملکدار تورپاغینی به چه رن کندلی بهره نین بنشدی دوردونو اونا وئریمگه و یالنیز بنشدی بیرینی نوزونه گوتورمگه مجبور اولوردوسا، ایندی آرتیق بنله اولمایاجادیر. ملی حکومت سعی ندر که، بنله تورپاقلارین بهره سی کندلی و ملکدار آراسیندا عادلانه بولونسون. بو تدبیر، ملی مجلس طرفیندن تصدیق ندیلیمیش دولت مرامنامه سینین ۱ نجی ماده سینیه تمامیه اویغون گلیر. بو ماده ده دنیلیر: (کندلی ایله ارباب آراسیندا تولید اولان اختلافاتی رفع نتمک ایچون،

متقابل رضایت شرطیله، جدی قانون لایحه سی تنظیم ندیب بو یولیله کندلی و ارباب مسنله سینی حل و تسویه نله مک.)

حکومت بومسنله نی حیاتا کنچیرمک ایچون مرانامه ده یازیلدیگی کیمی، هر ایکی طرفین متقابل راضیلیغینی اده نتمگی لازم بیلیمیش و اونا گوره ده کندلی و ملکلارلاردان عبارت بیرر کومیسسیون دوزلتمیشدیر. بو کومیسسیون عملی ایشه باشلامیشدیر.

ایران آذربایجانی کند تصرفاتیندا مهم ینر توتان بیرر ساحه ده مالدارلیقدیر. بورادا قاراداغ، ساوالان، چالديران، اردبیل، خلخال، مراغه اطرافینداکی یایلاقلاردا مین هکتارلارلا زنگین چمنلیکلر، اوتلاق لار واردیر. بو، مالدارلیق انکشافی ایچون چوخ زنگین شرایط یارادیر. ایران آذربایجانی ایدی تخمیناً یدى میلیون قدر قویون و کنچی، یدى یوز اللى مینه یاخین قره مال، یوز ایگیرمی مینه یاخین آت و خیلی ده وه واردیر. مالدارلیق اردبیل و قاراداغ محالاریندا خیلی انکشاف نتمیشدیر. لاکن بورقملر بویوک و گننیش امکاتلارا مالک اولان ایران آذربایجانی ایچون اولدوقجا آزدیر. کند تصرفاتی وزیر لیگی ایدی حیوانلارین جنسلرینی یاخشیلشدیرماق و اونلارین ساینی آتیرماق ایشینه ده جدی فکر وئرمگه باشلامیشدیر. ایران آذربایجانی توتون و قند چوغوندورودا تصرفاتدا مهم ینر توتور. مراغه، اورومیه، آذرشهر و اوشنودا ینتیشن توتون ایرانین تصرفاتیندا گوزرکملی رول آویناییر. بو توتوندن حاضرلاران "اوشنو" ادلی پاپیروس بوتون ایراندا مشهور دور. بونا باخمییاراق، توتون چوخ ابتدائی اصول لارلا ینتیشدیریلیر و اولدوقجا آز محصول وئریردی. ایران آذربایجانی گوزه ل بوجاقلاریندان بیرری اولان جیغاتی وادیسینده یاخشی قند چوغوندورو ینتیشیر و میاندوب قند کارخاتاسینین خام مالینی تشکیل ندر. گننیش امکاتلارینا باخمییاراق بو ساحه ده گنریده قالمیشدیر.

ایران آذربایجانی عین زاماندا باغچیلیق و اوزومچولوک ده بویوک اهمیته مالک دیر. عصرلردن بری دیر که، ایران آذربایجانی کیشمیش، پسته و بادامی، اریک،

توت و ایگده سی دنیا بازارلاریندا شهرت قازانمیشدیر. بوندان باشقا بورادا خیار، آما، شفتلی و انجیر ده ینتیشیر. مرند، اورومیه، تبریز و مراغه اطرافیندا گنجیش اوزوم و میوه باغلاری واردیر. لاکن چوخ زمان خسته لیک و باشقا سببلر اوزوندن اوزوملوکلر و باغلار محو اولوب گندير. یادا عمومیتله چوخ آز محصول وئریر. ایندی آرتیق ایران آذربایجانین صنایعینی و خارجی تجارتی نوز الینه آلمیش ملی حکومت بو ساحه یه جدی فکر وئرمگه باشلامیشدیر که، کند تصرفاتی ایچون متخصصلر حاضرلاماقدان عبارتدیر. اوللر بورادا بنله متخصص لر ینتیشدیره ن هنج بیر اورتا و عالی مکتب یوخ ایدی. ایندی ایسه ملی حکومت ایران آذربایجانیندا دارالفنون تشکیلی و اونون یانیندا کند تصرفاتی فاکولته سی یاراتماغا باشلامیشدیر. بو فاکولته ده بایطارلیق، تاخیل، باغچیلیق، توتون و باشقا ساحه لر اوزره متخصصلر ینتیشه چکدیر.

آ. آذری

کتاب منبع سی: شهر یورین اون ایکی سی

۱۳۲۴ - ۱۳۲۵

آذربایجان دموکرات فرقه سینین بیرنجی ایل دونومی مناسبیتله

مرکزی تبلیغات شعبه سینین نشریه سی

تبریز ۱۳۲۵

تایپ الیین: یاشار آذری

کتابخانانین اینترنت آدرسه: <http://www.javaan.net/nashr.htm>

پست آدرسه: BM IWSN, London WC1N ۳XX, UK

ایمل آدرسه: yasharazarri@yahoo.com

نشر کارگری سوسیالیستی نین مسنوله: یاشار آذری

تایپ الیین تاریخ: ۱۳۸۵